

BARN MÅSTE FÅ KOSTA!

Häromdagen var det årlig skolboksmässa i Sundsvall. Alla förlag och verksamheter med skolor som första och största kund visade upp sig. Lärare från Jämtland, Västernorrland och i viss mån även Gävleborg bussades till Nordichallen i Gärdeshov för att på egen hand bläddra i nypublicerade läroböcker, studera fräscha läromedel och piggas upp av pedagogiskt nytänkande i TV-monitorer med talföra försäljare på plats.

Natur och Kultur skyltade med den alldeles nyskrivna litteraturhandboken *Barn och ungdomsböcker genom tiderna*. Det är litteraturvetaren, författaren och bibliotekarien Lena Kjersén Edman som skrivit den. Röd och läcker och med omslagsbild på ivrigt barn som läser högt ur Lennart Hellsings och Poul Stroyers ABC bok väcker den läslust hos alla som vill inspirera sig själva eller barn och ungdomar att möta barnbokens historia, barnets århundrade i det svenska 1900-talet och böcker för olika åldrar. Blicken fastnar på ett foto av en ung Ellen Key. Hon som alltid annars ser så bistert åtsnörd ut är här nästan sinnligt vacker med utsläppt hår och varmt leende läppar!

Minst en gång i timmen hördes den knarrigt gubbsure Scrooge från Rajateaterns En julsaga muttra: Barn är humbug, de kostar för mycket! Han satt högst upp på en annonspelare i Landstinget Västernorrlands utställningsmonter Kultur i skolan. Var gång fick han mothugg från oss elva kulturenheter från landstinget. Alla med Västernorrland som arbetsplats - Teatern, Filmen, Länsmuseet, Länsbiblioteket, Musiken, Norrdans, Kammarorkestern, Kultur i Sundsvall, Konsten, ISKA (industrisamhällets kulturarv) och ÅDC (Ådalens dockteater). Även jag, som till vardags jobbar på Länsbiblioteket Västernorrland, fyllde lungorna med luft och sammanfattade varför barn behöver bra bibliotek: Västernorrlands 244 979 invånare betalade förra året 392 kronor per person för biblioteksverksamheten. Det är inte mycket pengar för var och en, räcker på sin höjd till att köpa två-tre böcker eller kanske några tidskrifter. Efter det skulle pengarna ha varit slut och västernorrmlänningarna missat det samlade bokutbud som ett bibliotek står för - alla de tusentals nyinköpta boktitlarna, gemensamma databaserna, tidningarna, tidsskrifterna och alla människorna på biblioteken, som kan tipsa, hjälpa till att söka och samtala om böcker och läsning. Glöm för gudsskull inte vad Albert Einstein, matematiksnillet som trots sin svåra dyslexi alltid hävdade - det bästa man kan ge sina barn är böcker, böcker och åter böcker. Läs för dina barn, så han, stimulera deras fantasi så att tankarna kan snudda vid drömmar och lösningar som man annars aldrig tror är möjliga. Gör som Falstaff Fakir "Läs en bok- bli klok!

En som kraftfullt argumenterar för konsten, musiken, dansen och dikten som kunskapskälla är Madeleine Hjort i sin nyutkomna bok *Konstarter och kunskap* (Carlsson Bokförlag). Hon tycker att skolan har fastnat i ett pedagogiskt synsätt som har sina rötter i den lutherska reformationstiden. Det var då kyrkan la sig till med inläring genom underdånigt lyssnande till auktoriteter. Menigheten satt tysta och lät prästen från sin predikstol förkunna ordet. Det var annat än under medeltiden då människorna var med och skapade en gudstjänst. Alla sinnen fick sitt. Ord, bild och rörelse var självklara inslag i kyrkans värld. Madeleine Hjort hoppas att skolan ska kunna återgå till ett sådant sinnligt förhållningssätt till inlärandet, att skolbarnen ska få möta kunskap med alla sinnen vidöppna.

Skolverket och Statens kulturråd skrev nyligen ett avtal om samarbete för att stärka kulturens ställning i skolan. I det poängteras vikten av att " varje elev i barnomsorg och skola ska få tillgång till estetiska arbetsprocesser... få möta och använda kulturformer i sitt vardagliga arbete.. Det hoppas man uppnå genom stöd till nätverk på nationell och regional nivå, samverkan mellan kulturinstitutioner och fria kulturutövare och högskolor...insamling och spridning av information om myndigheternas arbete....".

Madeleine Hjort är skeptisk. Formuleringarna nätverk, samarbete och informationsspridning är så välbekanta. I stället borde man börja med skolans kunskapssyn, tycker hon och frågar sig varför skolan har fastnat i en pedagogisk tradition som utesluter konstarterna som källa till kunskap, varför olika typer av kunskap värderas så olika och menar att det kanske är skolans timplan och ämnesuppdelning som är det stora hindret för förändring.

Landstinget Västernorrlands utställningsmonter Kultur i skolan visade i alla fall på bredden och möjligheterna i det regionala kulturutbudet för barn. Alla barn borde få möta och prova på dansen, konsten, filmen, teatern musiken och dikten under sin skoltid! Och vi vuxna

borde sluta lyssna på sura gubben Scrooge!

Kolla www.kulturiskolan.org

Karin Westerlund